

महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी लि.
कोकण परिमंडळ कार्यालय
ग्राहक तक्रार निवारण मंच रत्नागिरी

ग्राहक तक्रार क्र. ४४/२००९

दि. ०२/०९/२००९

१) श्री. विद्याधर गणेश शेणईलांजेकर
मु.पो.रत्नागिरी वीज बोर्डसमोर
शेणई गल्ली जोगळेकर मार्ग,
रत्नागिरी, ता. जि. रत्नागिरी.

तक्रारदार ग्राहक

विरुध्द

२) कार्यकारी अभियंता
स व सु विभाग,
विभागिय कार्यालय रत्नागिरी

विरुध्द पक्षकार

फोरम उपस्थिती

- १) श्री. डि. एस्. जामखेडकर
अध्यक्ष
- २) श्री. जे.एल. सोनवणे
कार्यकारी अभियंता
व सचिव
- ३) श्री. एन.ए.कुलकर्णी
सदस्य

ग्राहकाच्या वतीने

ग्राहक स्वतः आणि
प्रतिनिधी ग्राहकाचा भाऊ

विरुध्द पक्षकाराच्या वतीने

- १) कार्यकारी अभियंता (प्रशासन) रत्नागिरी
श्री. डी. एस्. कांबळे
- २) उप.कार्यकारी अभियंता कार्यालय रत्नागिरी
श्री. एस. पी. देशपांडे
- ३)
कनिष्ठ अभियंता
श्री. एस. वी. साळवी

महाराष्ट्र राज्य वीज नियामक आयोग ग्राहक तक्रार निवारण मंच व लोकपाल(ओम्बुडसन)
विनिमय २००३ मधील ८(२) चे तरतुदीनुसार :

श्रीयुत विद्याधर गणेश शेणईलांजेकर घरगुती ग्राहक क्र.२१००१००७१३८५ यांनी रस्त्यावर उभा असलेला पोल क्र.२२७/२७ हलविण्याबद्दल तक्रार दाखल केली असून संबंधीत ग्राहकाने आपली तक्रार अंतर्गत ग्राहक तक्रार निवारण कक्ष मंडल कार्यालय रत्नागिरी येथे दि.३० एप्रिल २००९ रोजी दाखल केली असता अंतर्गत कक्षाकडील पत्र क्र.२९३६ दि.३० मे २००९ नुसार ग्राहकाला खांब स्थलांतराबाबत खर्चाची परिपूर्ती करण्याची तयारी असल्यास मागणीनुसार खांब स्थलांतरीत करण्याचे अंदाजपत्रक तयार करण्यात येईल व अंदाजपत्रकाप्रमाणे रक्कम भरल्यास संबंधीत अडथळा झालेला विद्युत खांब स्थलांतरीत करण्यात येईल असे कळविण्यात आले. ग्राहकाच्या तक्रारीचे निराकारण न झाल्याने संबंधित ग्राहकाने अनुसुचि "अ" नमुन्यात आपली तक्रार आवश्यक त्या तपशीलासह मंचाकडे दि.२९ जून २००९ रोजी दाखल केली. तक्रार दाखल होताच मंचाकडील पत्र क्र.५२३ दि. २ जुलै, २००९ च्या पत्रानुसार कार्यकारी अभियंता विभागीय कार्यालय रत्नागिरी यांच्याकडून तक्रारीसंदर्भात स्पष्टीकरण मागितले असता विभागीय कार्यालयाने पत्र क्र.४४६४ दि.२३ जुलै, २००९ च्या पत्रानुसार आवश्यक तो

तपशील दाखल करुन त्याची प्रत ग्राहकास देण्यात आली. नियामक आयोगाच्या नियमावली नुसार सदर प्रकरणात दि.१६ जुलै, २००९ रोजी नोटीस काढण्यात येऊन तक्रारप्रकरणची सुनावणी दि.२९ जुलै,२००९ रोजी घेण्यात आली असता ग्राहकाच्या वतीने स्वतः ग्राहक आणि महावितरणच्या वतीने कार्यकारी अभियंता विभागीय कार्यालय तसेच उपकार्यकारी अभियंता आणि कनिष्ठ अभियंता शहर कार्यालय अर्बन उपस्थित राहून उभयबाजूने युक्तीवाद करण्यात आला.

ग्राहकाच्या तक्रारीचे स्वरूप असे की, ग्राहक राहत असलेल्या घरालगत जी गल्ली आहे त्या रस्त्यावर विजेचा खांब रस्त्याच्या बाजूस अडीज ते तीन फुट अंतरावर बसविल्याने संबंधित गल्लीतील रस्त्याची रुंदी केवळ आठ फुट झाली आहे. वाहनांच्या रहदारीस हा मुख्य अडथळा आहे. या गल्लीतच काही शिक्षणसंस्था असून शाळेतील मुलांची वर्दळ नेहमीच असते. इलेक्ट्रीक पोल हा रस्त्याच्या कडेलाच उभारला जावा असा नियम आहे. पण तो डावलल्यामुळे संबंधित पोल स्थलांतर करणे गरजेचे झाले आहे. महावितरणने दिलेल्या कोटेशन नं.९९ नुसार दि.१३/०२/१९९० रोजी रकमेचा भरणा केल्यानंतर पोल उभारण्यात आला आहे. जागा बदलल्यामुळे पोलच्या मुळ स्थितीला धक्का पोहचतच नाही. या पोलचा पूर्वीचा नंबर **CTR ९** असा असून सद्याचा क्रमांक २२७/२६ असा आहे. सदर रस्ता हा म्युन्सिपल गल्ली असल्यामुळे नगरपरिषदेने सुचविल्याप्रमाणे त्याने दिलेल्या मेटेनेन्स ग्रॅन्ट मधून हा खर्च करता येईल. सदरहु, गल्लीतील रस्त्यावरचा लाईट वापरणारा मी ग्राहक असल्याने तक्रार दाखल केलेली आहे. तक्रारीचे स्वरूप पाहता पोल नं.२२७/२६ हलविणेबाबत व रस्त्याच्या कडेला घेणे बद्दल आदेश व्हावा. तसेच कंपनीच्या अधिका-यांना संभाव्य परिणामाची जाणीव करुन द्यावी अशी ही मागणी करण्यात आलेली आहे.

सुनावणी कालावधीत ग्राहकाने स्पष्ट केले की, ही तक्रार २००५ सालापासून प्रलंबित आहे. संभाव्य अपघाताची वाट न पाहता सदरहु पोलचे स्थलांतर करण्यात यावे. हा पोल रस्त्याच्या मधोमध आला असून या मुळे अपघातही संभवतात. सार्वजनिक हीताला प्राधान्य या नात्याने या स्थलांतराचा विचार करण्यात यावा. संबंधित गल्लीतील रस्ता १२ फुटाचा आहे. अन्य पोल रस्त्याच्या बाजूला उभे असताना नेमका हाच पोल अडथळ्याच्या ठिकाणी उभारण्यात आला आहे. वाहतुकी करता संबंधित रस्ता ९ फुट मोकळा नसून त्याची रुंदी जेमतेम ६ फुटच मोकळा आहे.सदर पोलच्या स्थलांतराबाबत गुरुकुल संस्थेकडील हरकती पूर्वी दाखल झालेल्या आहेत. वेगवेगळी माहिती देऊन महावितरण दिशाभूल करित असल्याचाही आरोप ठेवण्यात आला. वस्तुस्थितीच्या आधारे निर्णय घेण्यात यावा आणि खर्चाची बाब नगरपरिषदेकडे सोपविण्यात यावी अशीही मागणी करण्यात आली.

महावितरणने आपल्या युक्तीवादात स्पष्ट केले की, रस्त्याची एकूण रुंदी ९ ते ९.२५ फुट असून गुरुकुल संस्थेने सिमेंटचे बांधकाम केल्यामुळे रस्त्याचा ३ फुटाहुन अधिक भाग वाहतुकीला वापरता येत नाही. मुळ कनेक्शन देताना त्यावेळच्या जागेच्या परिस्थितीनुसार पोल उभे करण्यात आलेले आहेत. पोल उभा राहिल्यानंतर बांध आणि गडगे यामध्ये मागाहून बदल केला असल्याने सद्यस्थितीत तो रस्त्यावर दिसत आहे यास महावितरण जबाबदार नाही पोल चुकीच्या ठिकाणी उभा राहिला असता तर १९९० मध्येच स्वतः ग्राहक व आजुबाजुच्या ग्राहकाने तक्रार केली असती. तथापि, अशी कोणतीही तक्रार अद्याप आलेली नाही. रस्त्याच्याकडे पासून जो खांब उभा आहे तिथून ९ फुट रस्ता वाहतुकीला मोकळा आहे. तथापि, रस्त्यावर संबंधित पोलच्या समोरच गुरुकुल संस्थेच्या बिल्डिंग गेट समोर जो सिमेंट काँक्रीटचा रॅम्प टाकण्यात आला

आहे त्यामुळे ३ फुट जागा संबंधित संस्थेने अडविली आणि ती बेकायदेशीर आहे. सार्वजनिक वाहतुकीला यामुळे निश्चितच अडथळा निर्माण झाला आहे. हा रॅम्प काढल्यास आणखीन ३ फुट जागा वाहतुकीला मिळू शकते. गल्लीतील अन्य रहिवाश्यांची ये जा तत्सम वाहने रिक्षा यांची वाहतुक व्यवस्थित असल्याचे पहाणीत आढळून आले आहे. वाहतुक किंवा मुलांच्या येण्याजाण्याबाबत अडथळा होत असल्याची कोणतीही तक्रार या संस्थेकडून आलेली नाही गेल्या १० वर्षात पोलमुळे अपघात झाल्याचे निदर्शनास आलेले नाही. किंवा गल्लीतील रहिवाश्यांनी तशी तक्रारही केलेली नाही. सद्याच्या पोल ग्राहकाच्या मागणीप्रमाणे कंपाऊंड मध्ये सद्या असलेल्या स्थितीपेक्षा अधिक आत जाणार आहे आणि याकरिता अपार्टमेंट मधील नागरिकांच्या तक्रारीचे निराकरण करणे अशक्य आहे. पोलच्या ठिकाणीच रस्त्याला वळण असल्याने तांत्रिकदृष्ट्या स्थलांतर होऊ शकत नाही. महावितरण कडून घरगुती ग्राहकांना गेल्या १० वर्षात याच गल्लीमध्ये कनेक्शन्स देण्यात आलेली आहेत. मुळ विज वाहिनीची रचना त्यावेळच्या परिस्थितीनुसार करण्यात आलेली असून वेगवेगळ्या बांधकामामुळे यात फरक पडलेला आहे. सार्वजनिक रस्त्यावरील अन्य अतिक्रमणास महावितरण जबाबदार ठरवू शकत नाही. या एका पोल करता मुळ वीज वाहिनीची रचना बदलावी लागेल की जी खर्चिक असून तांत्रिकदृष्ट्या संयुक्तिक ठरवू शकत नाही. गुरुकुल संस्थेने रस्त्यावर प्रवेशद्वारा पाशी केलेला रॅम्प काढल्यास अडीज ते तीन फुट जागा उपलब्ध होऊ शकते. वस्तुस्थिती पाहता ग्राहकाची तक्रार फेटाळणेच योग्य ठरेल असेही महावितरणकडून स्पष्ट करण्यात आले. पोलची स्थिती आणि प्रत्यक्ष जागा बाधितल्यास मंच याबाबतीत योग्य निर्णय घेऊ शकेल असेही सुचविण्यात आले.

या तक्रारप्रकरणात ग्राहकाने सादर केलेला तपशील, उभयबाजूने झालेला युक्तीवाद महावितरणने उपस्थित केलेल्या तांत्रिक बाबी आणि प्रत्यक्ष जागेवरील मंचाने पाहिलेलील परिस्थिती इ. विचार करता तांत्रिकदृष्ट्या रस्त्याच्या कडेला असलेला पोल स्थलांतर करणे सर्वच बाबतीत योग्य ठरणार नाही असे मंचाचे स्पष्ट मत असून ग्राहकाने दाखल केलेल्या हरकती फेटाळणेच योग्य ठरेल. मंचाने प्रत्यक्ष जागेवर पाहिलेली वस्तुस्थिती असे दर्शविते की, मुळ गल्लीतील रहदारीचा रस्ता नगरपालिकेच्या अकृत्यारीत येतो सार्वजनिक वाहतुक त्या ठिकाणहूनच होत असल्याने अशा रस्त्यावर अवैध पध्दतीने जागा व्यापणे मुळातच बेकायदेशीर आहे. प्रस्तुत प्रकरणात हरकत घेतलेल्या पोल बाबत या पोलच्या समोरच उभ्या असणा-या सोसायटीकडून की, ज्यामध्ये गुरुकुल शिक्षणसंस्था आहे या सोसायटीकडूनच प्रवेशद्वारालगत सिमेंट काँक्रीटचा अडीज ते तीन फुट अंतराचा रॅम्प उभारला गेल्याने मुळ रस्त्यावरील जागा ३ फुटाने कमी झालेली दिसते आहे. ही वस्तुस्थिती तक्रारदार ग्राहकाने काठेही स्पष्ट केलेली नाही किंवा निदर्शनासही आणलेली नाही. १९९० साली वेगवेगळ्या ठिकाणी विद्युत जोडण्या दिल्यानंतर ज्या प्रकारे निवासी बांधकाम झालेली आहेत. ती पाहता महावितरणला जबाबदार धरणे पूर्णपणे गैर असून एका पोलच्या स्थलांतरकरिता जवळ जवळ ४० विद्युत जोडण्या आणि मुळ वहन यंत्रणेत करावा लागणारा बदल तांत्रिकदृष्ट्या समर्थनीय ठरणारा नाही. ग्राहकाने अन्य कोणतेही पर्याय उपलब्ध असल्याचे किंवा पोल लगतच्या सोसायटीकडून नाहरकत दाखल झालेल्या नाहीत. कोणत्याही स्थलांतराला संबंधित रहिवासी आक्षेप घेऊ शकतात अशीच वस्तुस्थिती संबंधित ठिकाणी आहे. महावितरणने प्रत्यक्ष जागेवर वेगवेगळ्या तांत्रिकबाबी स्पष्ट केल्या असून त्या वस्तुस्थितीला धरून आहेत. नगरपालीका प्रशासनानेही याबाबतीत कोणतीही हरकत महावितरणकडे नोंदविलेली नाहीत पदपथाची देखभाल नगरपालिकेकडून केली जाते. प्रादेशिक परिवहन वाहतुक समस्येबाबत दखल घेऊ शकते. सार्वजनिक वाहतुकीची बाब विचारात घेता १९९० सालापासून आजतागायत कोणतेही अपघात किंवा भरपाई मागीतल्याची नोंद नाही किंबहुना अशी कोणतीही तक्रार

उपलब्ध झालेली नाही. सार्वजनिक वाहतुक व्यवस्थेचा या गल्लीपुरता विचार करायचा झाल्यास तक्रारदार ग्राहकाने अन्य पर्याय सादर केल्यास आणि पोल लागतच्या उभयबाजूच्या सोसायटीकडून नाहरकत प्रमाणपत्र सादर केल्यास स्थलांतराचा विचार व्यवहार्य ठरू शकेल आणि तांत्रिकदृष्ट्या असे स्थलांतर करणे महावितरणला शक्य होईल.

ग्राहकाने आपल्या तक्रारीत "मी गल्लीतील रस्त्यावरचा लाईट वापरणारा एक ग्राहक आहे". असे नमुद केले असून त्यामुळे मंचाकडे तक्रार दाखल करता येत. तक्रारप्रकरणातील "तक्रारीचे"स्वरूप पाहता वीज विधेयक २००३ मधील कलम २ मधील उपकलम (१५)मधील ग्राहकाची व्यख्या विचारात घेता संबंधित तक्रारदार ग्राहक होऊ शकत नाही. ग्राहकाने सार्वजनिक हीत या नावाखाली आपले म्हणणे सादर केले आहे. एकूण वस्तुस्थिती विचारात घेता ही, कायद्याखाली तक्रार ठरू शकत नाही आणि स्वतः तक्रारदार वीज विधेयक २००३ मधील तरतुदी नुसार ग्राहक ठरू शकत नाही. या व्यतिरिक्त तक्रारीला जरी तक्रारीचा विचार केला तरी ग्राहकाच्या हक्काला कोणतीही बाधा आलेली नाही किंवा ग्राहकावर अन्याय झाला आहे असे आढळलेले नाही. तक्रारप्रकरणातील वस्तुस्थिती आणि कायद्यातील तरतुदींचा विचार करता ग्राहकाचे म्हणणे आणि तक्रारीचे स्वरूप वस्तुस्थितीशी विसंगत आहेच आणि कायद्याच्या कक्षे बाहेरील आहे आणि म्हणूनच ग्राहकाची तक्रार फेटाळणे नियमानुसार ठरणार आहे. महावितरण प्रशासनास असेही सुचित करण्यात येत आहे की, नजिकच्या काळात संबंधितांच्याकडून तांत्रिकबाबी तसेच अनुषंगीक हरकती बाबत पूर्तता झाल्यास आणि महावितरणला तांत्रिकदृष्ट्या असे स्थलांतर योग्य असल्यास महावितरण याबाबतीत कार्यवाही करू शकेल. तथापि, अंतिम अधिकार महावितरणचाच राहिल. महावितरणचा युक्तीवाद वस्तुस्थितीस धरून असल्याने आणि नियमांचे कोठेही उल्लंघन झाले नसल्याने पुढील कार्यवाही करण्याची मुभा महावितरणला राहिल.

तक्रारप्रकरणातील एकूण वस्तुस्थिती मंचाने प्रत्यक्ष जागेवर केलेल्या पहाणीनुसार वरीलप्रमाणे जे निष्कर्ष नोंदविलेले आहे त्यानुसार खलीलप्रमाणे आदेश देण्यात येत आहे.

आदेश

- १) तक्रारप्रकरणातील पोल नं CTR ९ म्हणजेच सद्याचा नंबर २२७/२६ स्थलांतर करणे नियम बाह्य आणि तांत्रिकदृष्ट्या व्यवहारी नसल्याने ग्राहकाची तक्रार दाखल झालेला आक्षेप आणि हरकती सह फेटाळण्यात येत आहे.
- २) नियमास अधीन राहून आणि तांत्रिकदृष्ट्या मान्य झाल्यासच तसेच संबंधितांकडून नाहरकत प्रमाणपत्र दाखल झाल्यावरच पोल स्थलांतराबाबत निर्णय घेण्याची मुभा महावितरणला राहिल आणि महावितरणची याबाबतीतील कृ ती संबंधीतावर बंधनकारक राहिल.
- ३) खर्च किंवा अनुषंगिक बाबतीत कोणताही आदेश नाही.

- ४) महावितरणने आपला कृती अहवाल आदेश मिळाल्यापासून ३० दिवसात मंचाकडे दाखल करावा.
- ५) या आदेशाविरुद्ध ग्राहकांस अपील करावयाचे असल्यास खालील पत्त्यावर हा आदेश मिळाल्यापासून ६० दिवसात दाखल करता येईल.

पत्ता :-

सचिव,
लोकपाल महाराष्ट्र राज्य
विद्युत नियमक आयोग
६०६/६०८ केशवा बिल्डींग/
बांद्रा कुर्ला कॉम्प्लेक्स मुंबई ४०००५१
फोन नं. ०२२ / २६५२९६५

श्री. जे. एल. सोनवणे
कार्यकारी अभियंता व सचिव
ग्राहक तक्रार निवारण मंच
कोकण परिमंडळ रत्नागिरी

श्री. डि. एस. जामखेडकर
अध्यक्ष
ग्राहक तक्रार निवारण मंच
कोकण परिमंडळ रत्नागिरी

श्री. एन. ए. कुलकर्णी
सदस्य
ग्राहक तक्रार निवारण मंच
कोकण परिमंडळ रत्नागिरी

दिनांक:-

ठिकाण:- रत्नागिरी